

Helsingin kaupunki
Talous- ja suunnittelukeskus
PL 20
00099 Helsingin kaupunki

Lausunto
HEL 2013-005814 T 10 05 01
30.9.2013

HEL 2013-005814 T 10 05 01

Lausunto Helsingin kaupungin kaivumaiden hyödyntämisen kehittämisohjelmasta

INFRA ry kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Suomi on siirtymässä muun Euroopan mukana resurssitehokkaaseen kierrätysyhteiskuntaan. Rakentamisessa kierrätystavoite tulee olemaan korkea ja siitä merkittävän osan muodostaa kiviaineksen kierrätys. Jotta kierrätystä voidaan tulevaisuudessa tehdä entistä tehokkaammin, tulee metropolialueelle saada koko alueen kattava kunta- ja maakuntarajat ylittävä kiviaineshuoltosuunnitelma.

Kiviaineshuolto on yhteiskunnalle välttämättömyys. Helsingillä ei enää käytännössä ole omia ottoalueita eikä maakaatopaikkoja, joten Helsingin kiviaineshuolto nojaa täysin naapurikuntien varantoihin.

Kehittämisohjelman 0 –vaihtoehdossa kaivumaiden kokonaisvaltaista strategiaa ei ole olemassa. Tämä vaihtoehto vastaa nykytilannetta ja nojaa markkinavoimiin.

INFRA ry:n näkemyksen mukaan tämä vaihtoehto ei ole tähän asti ratkaissut eikä tule ratkaisemaan ylijäämämassaongelmaa. Ylijäämämassaongelma kaatuu yksityisen maanrakennusyhtiön hoidettavaksi. Visio nostaa kustannuksia ja johtaa yhteiskunnan kannalta monenlaisiin kielteisiin lieveilmiöihin. Karkean arvion mukaan yksityisen omakotitalorakentajan keskimääräiset ylijäämämassakustannukset ovat tällä hetkellä jo noin 10 000 euroa. Kustannukset ovat nelinkertaistuneet muutamassa vuodessa.

INFRA ry katsoo, että maanläjitysalueiden lisääminen edellyttää kuntarajat ylittävää toimintaa. Kuntien tulisi tehdä tiivistä kaavoitusyhteistyötä eritasoisten kaavojen muodossa, lisäksi metropolialueelle tulisi laatia oma vaihemaakuntakaava kiviaineshuollon suunnitelmalliseksi toteuttamiseksi. Uusia läjitysalueita, välivarastointi – ja jatkojalostusalueita suunniteltaessa pitäisi kokonaisvaltaisesti huomioida pääkaupunkiseutu. Myös akuuttiin ongelmaan on saatava ratkaisu: kuntien välille on saatava aikaan sopimus, jossa massoja ajaminen on mahdollista kuntarajoista välittämättä.

Kiviainesten käsittelyssä suurin ympäristövaikutus syntyy kiviainesten kuljetuksista, siksi kuljetusmatkat tulee minimoida. Kaavoituksen kautta on mahdollista suunnitella eri aluerakennuskohteiden esirakentamisen elinkaari siten, että mahdolliset aikaa vievät louhinnat, painopenkereet ja muut tontin rakentamiskelpoisuuteen vaikuttavat, mahdollisesti melko pitkän ajan vaativat toimet voidaan suunnitella ja toteuttaa hallitusti. Lisäksi rakennusvalvonnalla tulee rakennushankkeiden osalta olla neuvova rooli perustamistapa ja maa-ainesasioissa. Rakennusvalvonnalle olisi hyvä laatia ohjeistusta kiviaineksen kierrätykseen liittyen siitä missä on lähimmät kierrätys- ja vastaanottoalueet sekä miten tontilla voidaan kiviaineksia jalostaa ja tontin muotoilussa käyttää pintamaita. Rakennuspaikalla tehtävä murskaus tulee aina hyväksyä, melu- ja pölyhaittojen hallintaan voidaan kehittää uusia innovaatioita jotta ne voidaan toteuttaa rakennuskohteessa, innovaatioita ei nyt synny kun murskaus on kielletty. Työmaajalostamisella vähennetään raskasta liikennettä merkittävästi, mikä taas osaltaan vähentää työmaan häiritsevyyttä. Muutenkin kaikki rakennuspaikoilta irtoava louhe tulisi jalostaa korkeamman jalostusasteen tuotteiksi ja esim. maakaatopaikkojen tukirakenteissa tulisi käyttää mieluummin kierrätysmateriaaleja kuten tuhkia. Tällaisten rakenteiden kehitykseen tulee panostaa.

Jätelainsäädännön muutoksella tulee olemaan vaikutusta maa-aineksen kierrätykseen. Puhtaat rakentamiseen kelpaavat maa-ainekset voidaan hyötykäyttää entistä helpommin rakentamisessa. Koska rakentamiseen käytetyiltä kiviaineksilta vaaditaan CE – merkintää, korostuu välivarastointialueiden tarve jatkossa. Välivarastointialueilla voidaan kiviainestuotteiden laatu varmistaa tarpeellisilla laadunvalvontatesteillä. Kierrätysalueiksi varattavien alueiden tulee olla tarpeeksi laajoja, jotta jalostaminen ja varastointi pystytään tekemään parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäksi tuotevarastot tulee irrottaa jätelainsäädännön piiristä kokonaan.

Tavoitteet

Ohjelmassa kohdassa 8 Tavoitteet, kaupunki pyrkii omassa infra- ja talonrakennustoiminnassa järjestelmälliseen ja suunnitelmalliseen kaivumaiden hallintaan. INFRA ry:n näkemyksen mukaan tässä tavoitteessa tulee huomioida tasavertaisesti kaikki alalla olevat yksityiset toimijat.

Kaivumaiden määrän vähentäminen

Resursseja massojen hallintaan tarvitaan lisää. Nimetyn yhteyshenkilön tulisi toimia myös yksityisten toimijoiden apuna.

Kaivumaiden uudelleenkäyttö ja materiaalihyötykäyttö

Maa-ainesten tilastointia tulee kehittää. Jotta vähentämiselle voidaan määrittää realistisia tavoitteita, tulee tuntee nykyinen materiaalitalous ja tavoitteiden toteutumista pitää pystyä seuraamaan luotettavasti.

Ylijäämämaiden vastaanottoaikkojen turvaaminen

Seudullinen yhteistyö ylijäämämassojen sijoittamiseksi on välttämätöntä. Akuuttiin ongelmaan tarvitaan ratkaisu: Kaupunkien alueelle on saatava sopimus, jossa massoja voidaan sijoittaa kuntarajoista välittämättä.

Lopuksi

Viisaaseen maa-aineslogistiikkaan kuuluu maamassojen vastaanoton ja käsittelyn sekä kiviainesten oton keskittäminen, jotta kuljetukset saadaan minimoitua. Keskitetyt alueet on tarkoituksenmukaista sijoittaa lähelle rakentamiskohteita ja ottaa myöhemmin asuin –tai virkistyskäyttöön.

Ensisijaisen tärkeää on lisätä kuntien välistä yhteistyötä metropoli-alueella.

Helsingissä 30.9.2013

Eija Ehrukainen
johtaja, ympäristö ja yhteiskuntavastuu
INFRA ry

Mikaela Aaltonen
toiminnanjohtaja
INFRA Uusimaa ry